

SCHATTEN MET POOTJES

WASE ERFGOEDKIST

Schatten met pootjes

Een uitgave van de Erfgoedcel Waasland
naar aanleiding van Erfgoeddag 2023.

De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas (Interwaas) en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten Beveren, Kruibeke, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster en Zwijndrecht.

Vlaanderen
verbeelding werkt

interwaas

WWW.ERFGOEDCELWAASLAND.BE

INDEX

Inleiding		2
Dierenmaskers		4
Plaatje stierhouderij		6
Palingschaar		8
Asbakhouder van hoefijzers		10
Duivenconstateur		12
Brandijzer voor paarden		14
Standbeeld De schaapherder		22
Schilderij [Dorpzicht]		24
Vlag De moedige meezenvangers		26
Sint-Hubertussleutel		28
Deelnamepenning konijnteelt		30
Bank broederschap H. Antonius Abt.		32
Steker		34
Bibliografie & illustratieverantwoording		36

Beste schattenjager

In jouw handen ligt een kleine Wase erfgoedkist vol verrassingen. De dertien heem- en oudheidkundige kringen van het Waasland doken in hun collecties en elke kring selecteerde een beestige schat voor jou. Met deze schatten vertellen we dertien verhalen over dieren, mensen en verborgen stukjes geschiedenis van het Waasland.

Wie herinnert zich nog de laatste smid van Elversele of de laatste schaapherder van Sinaai? Wat gebeurde er vroeger wanneer een koe te veel rapen at of wanneer de Duitse bezetter paarden nodig had? Wat heeft Sint-Antonius te maken met varkens en Sint-Hubertus met hondsdelheid? En hoe wordt het verhaal van Reynaert de Vos levend gehouden in onze regio?

Kom hier de antwoorden te weten op deze vragen en ontdek welke geheimen nog achter deze schatten schuilgaan.

→ Een heemkring, wat is dat eigenlijk?

Heem- en oudheidkundige kringen koesteren de lokale geschiedenis: het verleden, maar ook het heden dat je omringt. De benaming is afgeleid van het Middelnederlandse *heem* of *heim*, dat 'woonplaats' betekent. Heemkringen bouwen een collectie en archief uit. En ze publiceren en organiseren erop los. Zo gaat de geschiedenis niet verloren.

Het Waasland telt een dertiental heem- en oudheidkundige kringen. De Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas werd in 1861 opgericht. Ze is daarmee één van de oudste historische kringen in Vlaanderen. De meeste heemkringen ontstonden dan weer in de tweede helft van de twintigste eeuw. De meest recente zijn De Klappers uit Belsele. Zij verenigden zich in 2021.

→ Erfgoeddag

Al twintig jaar opent de ganse cultureel-erfgoedsector de deuren op Erfgoeddag. Ook bij de Wase heemkringen ben je dan welkom. 'Beestig!' is het thema in 2023. Een uitgelezen kans dus om dertien beestige schatten samen te brengen in deze Wase erfgoedkist.

Duik, sluip en vlieg mee in dit dierenrijk. En misschien kom je te weten wat er gebeurde toen de dieren nog spraken in het Waasland.

Tot de volgende keer!

De Erfgoedcel Waasland en de dertien Wase heem- en oudheidkundige kringen

Dierenmaskers.

Onbekende vervaardiger, 1984 en wellicht eerder. Papier-maché.

Collectie: Heemkring d'Euzie, in beheer van Stad Hulst.

In de Nederlandse stad Hulst waren deze dierenmaskers en bijhorende kostuums een vertrouwd beeld in de Reynaert Ommegancken. Vanaf 1956 trok er om de paar jaar een grote stoet door de straten die het middeleeuwse dierenepos verbeeldde. De (voorlopig) laatste Ommeganck vond plaats in 1984. Honderden figuranten deden mee: Nederlanders én Belgen. Het massaspektakel werd zelfs live uitgezonden door de BRT en NOS.

Een deel van de maskers werd tot 2021 bewaard in het 's-Landhuis in Hulst en een ander deel werd permanent tentoongesteld in het tegenoverliggende museum. Maar toen het museum werd verkocht en het 's-Landhuis een andere bestemming kreeg, was er voor de Reynaertattributen geen plaats meer. Gelukkig vond men een oplossing. Na contacten met d'Euzie en volkskunstgroep Reintje Vos kregen de 150 maskers en ander arsenaal een tijdelijk onderkomen in Stekene, tot alles opnieuw naar Hulst kan. Want Reynaert de Vos verenigt de hele grensstreek. Erfgoed gered!

HEEMKRING D'EUZIE
STEKENE
WWW.DEUZIE.BE

Praalwagen op de Reynaert Ommeganck, 16 september 1984

Plaatje stierhouderij.

Onbekende vervaardiger, jaren 1950. Metaal.

Collectie: Heemkundige Kring De Kluize.

In Sint-Gillis-Waas hing aan de gevel van verschillende schuren of boerderijen een dergelijk plaatje. Het duidde aan dat er in deze 'gemachtigde stierhouderij' een gekeurde dekstier aanwezig was. De verplichting dat er één in de gemeente diende te zijn, kwam er in 1836, onder burgemeester Charles Kluyskens.

"De stier is de halve veestapel," zegt men weleens in de koeienfokkerij. Een geschikte dekstier is inderdaad essentieel om de kwaliteit van het rundvee te garanderen en verbeteren. Gekeurde dekstieren werden gebruikt om koeien te bevruchten (te 'dekken') en werden vanwege hun goede genen bevraagd in de wijde omtrek. Vele boeren hadden namelijk zelf geen stier. Nadien gebeurde hetzelfde in de varkenshouderij. Bedrijven met een gekeurde dekbeer kregen de vermelding 'beerhouderij'.

HEEMKUNDIGE KRING DE KLUIZE
SINT-GILLIS-WAAS
WWW.DEKLUIZE.BE

Palingschaar.

Onbekende vervaardiger, eind negentiende eeuw. IJzer en hout.

Collectie: Heemkundige Kring 't Sireentje.

“Steek ernaar met de palingschaar!” Dat betekent zoveel als: dat kan niet, dat zal nooit gebeuren. Deze uitdrukking verwijst naar de palingvissers. Zij vingen palingen en alen, die vaak terug te vinden waren ingegraven in de modder van rivieren en binnenwateren. Onder andere in Waasmunster gebruikten vissers een ‘palingschaar’, ook wel ‘aalsteker’ of ‘palingvork’ genoemd. De palingschaar werd in het water gestoken en de paling werd tussen de bladen van deze drie-, vier- of vijftand geklemd. Doordat de palingschaar blindelings in het water werd gestoken, was de kans iets te vangen niet erg groot.

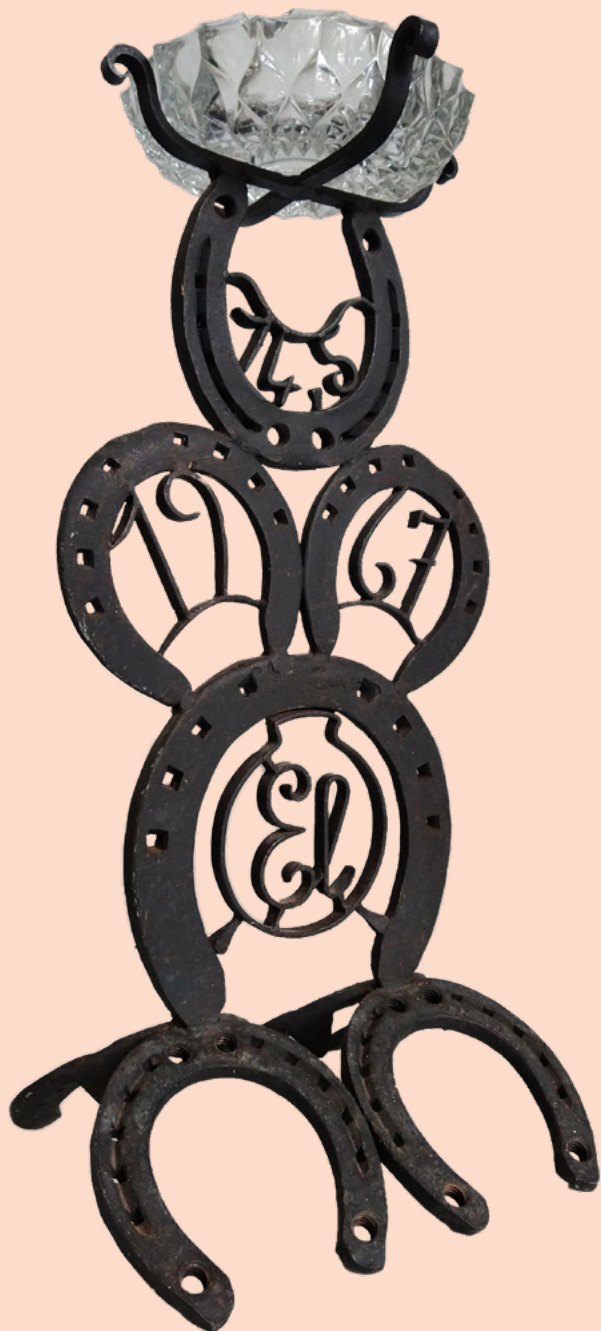
Aan de palingschaar werd een houten steel bevestigd: dit kon een lange steel tot 10 meter zijn bij het vissen in diep water of een korte in minder diepe rivieren. Hoewel dit vistuig sinds 1931 verboden is in België, gebruikten gelegenheidsvissers de palingschaar nog vaak tot na de Tweede Wereldoorlog.

HEEMKUNDIGE KRING 'T SIREENTJE
WAASMUNSTER
WWW.SIREENTJE.BE

Jozef Wagemans, *Visser Ernest De Bock op de Durme*, jaren 1930

Asbakhouder van hoefijzers.
Arthur Claeÿ, 14 mei 1967. IJzer.
Collectie: Heemkundige Kring Braem.

De laatste actieve beroepssmid in Elversele was Arthur Claeÿ (1901-1988). Meer dan een halve eeuw weerklonk het gehamer op het aambeeld in zijn smidse. Die bevond zich naast het toenmalige klooster van de zusters Jozefienen, in de Dorpstraat. Na zijn pensionering kon hij zijn creativiteit kwijt in artistiek-decoratief smeedwerk dat hij grotendeels wegschonk aan familie en vrienden.

Als hoefsmid besloeg hij honderden paarden. Hij hield er een indrukwekkende hoeveelheid hoefijzers aan over, die hij verwerkte in kunstige voorwerpen. Enkele belandden na wat omzwervingen bij de lokale heemkring, waaronder ook deze asbakhouder. De net gepensioneerde Claeÿ voltooide hem op 14 mei 1967. Hij gebruikte er maar liefst acht hoefijzers voor.

HEEMKUNDIGE KRING BRAEM
ELVERSELE (TEMSE)
WWW.HKBRAEM.BLOGSPOT.COM

Duivenconstateur.

De gebroeders Plasschaert, begin twintigste eeuw. Hout, ijzer en koper.
Collectie: Heemkring De Souvereinen.

De duivensport ontstond in België in de negentiende eeuw. In de periode 1945-1975 was ze razend populair en alomtegenwoordig in Vlaanderen. Ook in Lokeren waren er talrijke duivenmelkers actief. Met fladderende veren legden kweekduiven zo snel mogelijk de afstand af van de losplaats naar hun hok. Om de tijd te registreren, deed men beroep op een 'constateur' of 'duivenklok'.

Tijdmeting is essentieel in de duivensport, maar was lang moeilijk. In 1905 ontwikkelden de gebroeders Plasschaert uit Wachtebeke een vrij betrouwbaar kloktype. Dat deed vele jaren dienst. De klok werd vooraf ingesteld en verzegeld. Wanneer de geringde duif aankwam op het hok, werd de ring in de gleuf gedeponneerd en werd het exacte tijdstip op een papieren lint geprint. Zo kon men de gemiddelde snelheid van de duif bepalen zonder kans op valsspelen. Vandaag worden duiven voorzien van een chip en wordt alles met de computer geregistreerd.

HEEMKRING DE SOUVEREINEN
LOKEREN
WWW.DESOUREINEN.BE

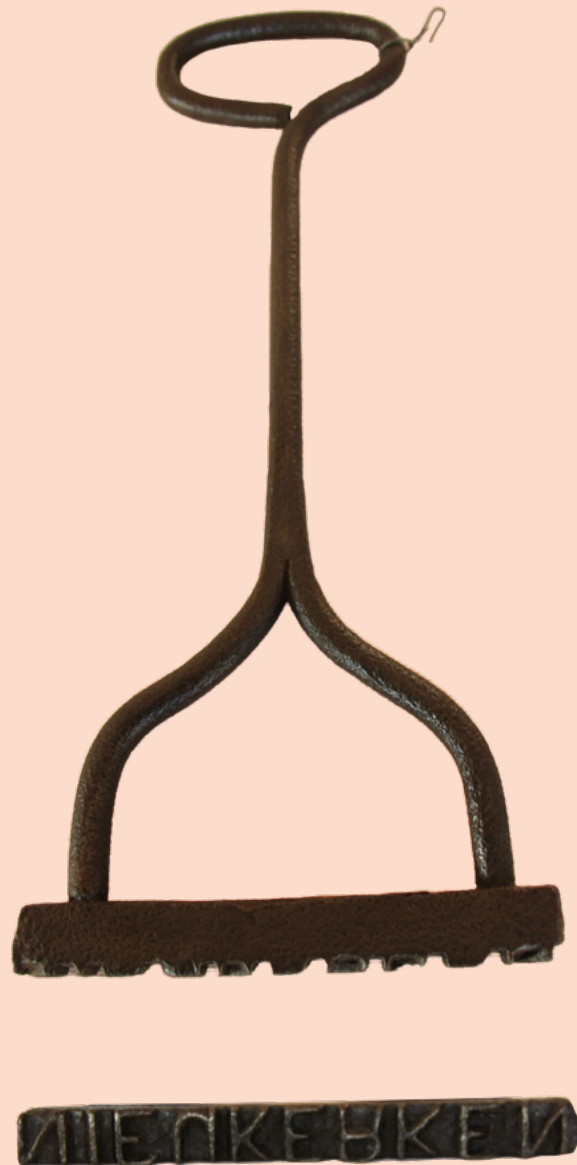

Duivenmelker Theophiel Van Cleemput in Sint-Pauwels, n.d.

Brandijzer voor paarden.

Onbekende vervaardiger, 1914-1918. IJzer.

Collectie: Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700.

Toen het front eind oktober 1914 vastliep, verdeelden de Duitsers het Waasland in verschillende bezettingszones. Sint-Niklaas en Lokeren waren hoofdplaatsen in het zogenaamde etappegebied: het rust- en bevoorradingsgebied van de Duitsers achter het front.

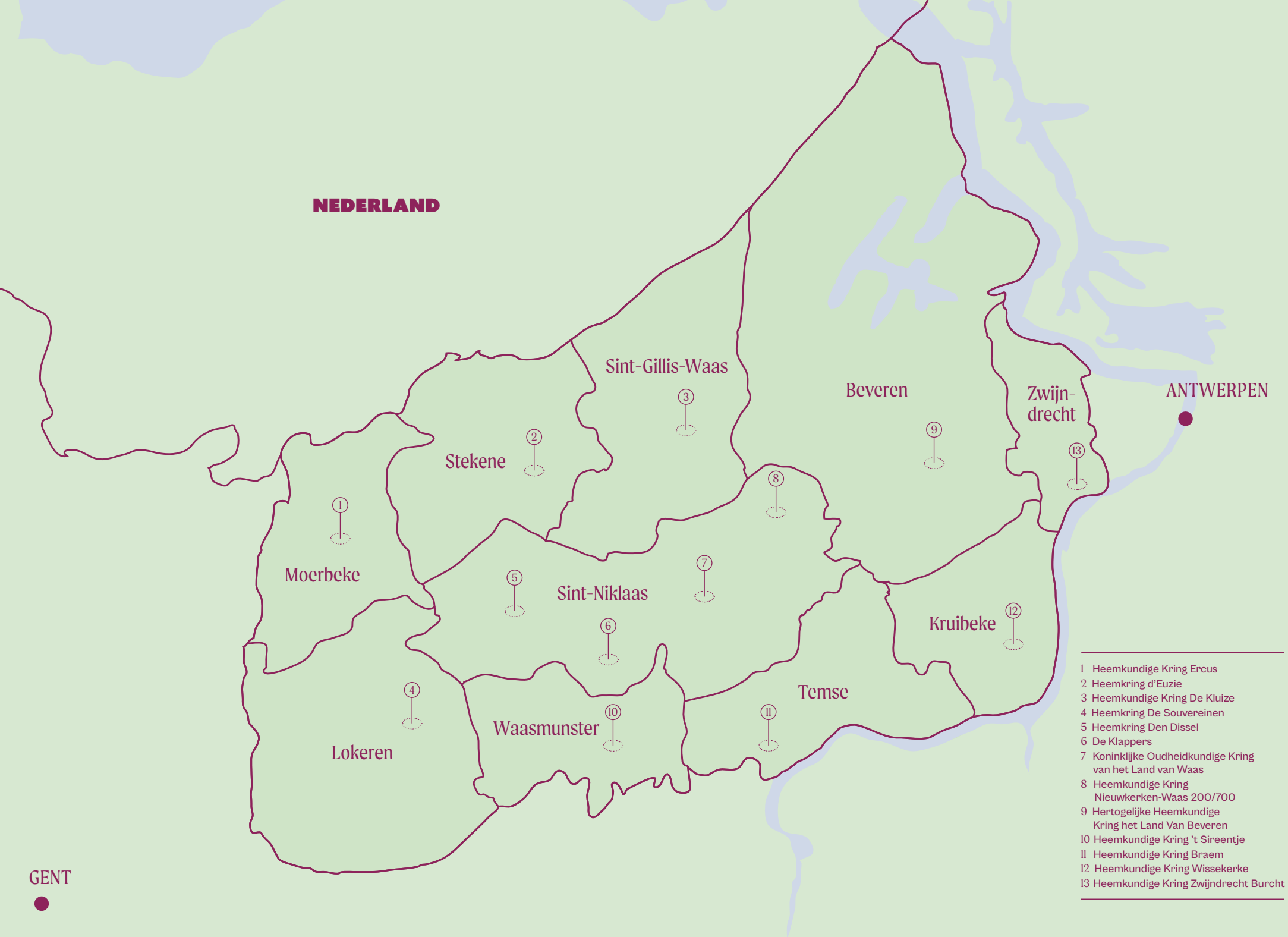
Alle aspecten van het dagelijkse leven kwamen onder Duitse controle. Er volgden ellenlange lijsten met producten die de bevolking moest aanleveren, alles van textiel en metalen tot dieren. Die werden verplicht verkocht of in beslag genomen.

De opeising van paarden door de Duitsers gebeurde op een verplichte 'paardenmonstering' oftewel 'paardenkeuring'. Met een brandijzer brachten de inwoners van Nieuwkerken-Waas op de opgeëiste paarden het brandmerk 'Nieuwkerken' aan, in de hoop dat de paarden later zouden terugkomen naar hun Nieuwkerkse stal. Daarnaast maakten de Duitsers ook een kenmerk in de hoeven van de paarden.

HEEMKUNDIGE KRING NIEUWKERKEN-WAAS 200/700
NIEUWKERKEN-WAAS
WWW.SINT-NIKLAAS.BE/MUSEUM-EN-HEEMKRING-
NIEUWKERKEN-200700

Jules Van Brabant, *Paardenmonstering op de markt van Lokeren*, 1914-1918

NEDERLAND

ANTWERPEN

GENT

-
- 1 Heemkundige Kring Ercus
 - 2 Heemkring d'Euzie
 - 3 Heemkundige Kring De Kluize
 - 4 Heemkring De Souvereinen
 - 5 Heemkring Den Dissel
 - 6 De Klappers
 - 7 Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
 - 8 Heemkundige Kring Nieuwkerken-Waas 200/700
 - 9 Hertogelijke Heemkundige Kring het Land Van Beveren
 - 10 Heemkundige Kring 't Sireentje
 - 11 Heemkundige Kring Braem
 - 12 Heemkundige Kring Wissekerke
 - 13 Heemkundige Kring Zwijndrecht Burcht
-

Je merkt het, de schatten in dit boekje zijn heel verschillend.

Om greep te krijgen op de verscheidenheid van de Wase erfgoedcollecties, voerde de erfgoedcel in 2020 het WODE-onderzoek uit. Dat staat voor het Wetenschappelijk Onderzoek naar de Deelcollecties cultureel Erfgoed in het Waasland.

Enkele bevindingen:

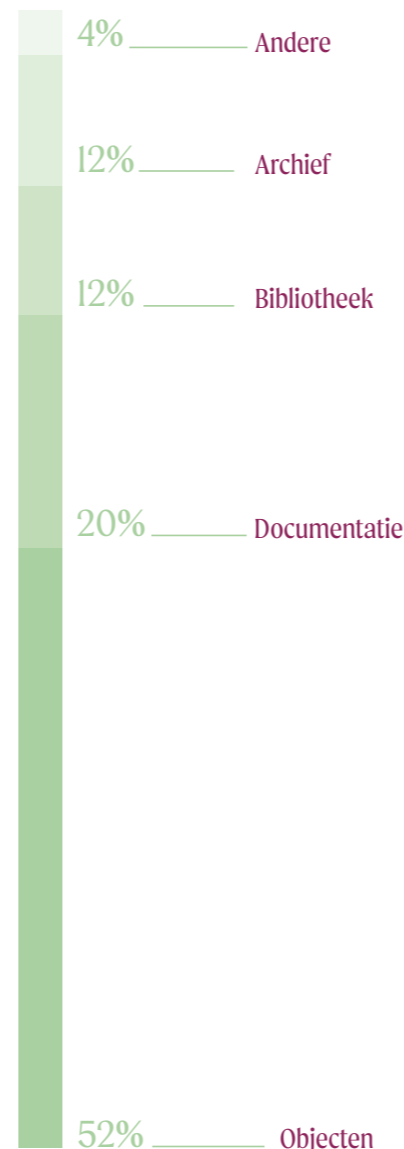
→ De collecties van heem- en oudheidkundige kringen bestaan voor meer dan de helft uit objecten. Daarnaast bewaren zij documentatie, archiefmateriaal en een bibliotheek. Heemkundigen beheren die objecten op vrijwillige basis.

→ De objectcollecties zijn erg gemengd. Naast kunstwerken (schilderijen, beeldhouwwerken, prenten, borduurwerk...) bewaren heemkringen vooral uiteenlopende collecties gebruiksvoorwerpen die te maken hebben met werken, wonen en geloven vroeger.

→ Er zijn uitschieters zoals archeologische vondsten, maar de overgrote meerderheid van objecten dateert uit de negentiende en twintigste eeuw, met een klemtoon op de periode 1900-1950.

→ Heemkringen zijn volop aan het inventariseren, ook digitaal. Zo blijft de kennis over hun collecties groeien.

Tabel: Deelcollecties heem- en oudheidkundige kringen

Lees alles over het onderzoek op:
WWW.ERFGOEDCELWAASLAND.BE/WODE2020

	Fysische krachten: bijv. breuken door val
	Dieven en vandalen
	Brand
	Water
	Ongedierte en schimmel
	Verontreinigingen: bijv. stof en roet
	Licht en straling
	Verkeerde temperatuur
	Verkeerde relatieve vochtigheid
	Informatieverlies: bijv. ontbrekende labels en onvindbare objecten

Uit het WODE-onderzoek blijkt dat de bewaaromstandigheden van erfgoedobjecten – in de vaste opstelling of in het depot – sterk uiteenlopen. De meeste schade aan erfgoedobjecten is aan fysische krachten te wijten.

Grootmoeder zei het al: voorkomen is beter dan genezen. Een eerste stap is daarom de risico's in kaart te brengen. Dan kan je de (be)handeling van erfgoedobjecten daarop afstemmen.

Hulp nodig?

Meer info vind je op de website www.erfgoedwijzer.be van FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed. Kom ook gerust aankloppen bij de Erfgoedcel Waasland. Wij geven met veel plezier advies over je collectie. Bovendien zijn wij een uitleenpunt van de Uitleendienst Erfgoed. Je kan bij ons dus behoud- en beheermateriaal ontlene, zoals licht- en vochtigheidsmeters.

Wil je een verzameling bewaren voor de toekomst? Dan moet je de voorwerpen zo goed mogelijk beschermen tegen allerlei bedreigingen. En dat zijn er heel wat. De '10 schade-factoren' bieden een houvast.

Zij zetten alle mogelijke risico's op een rijtje. Van stof tot brand, van val tot geniepige bestjes.

Standbeeld De schaapherder:
Frans Heirbaut, 1986 (ingehuldigd 1990). Brons.
Sinaai, Zwaanaarde.

In een landelijk dorp als Sinaai was de schaapherder met zijn kudde vroeger een vertrouwd beeld. Elke herder had zijn wijk, waarvan de grenzen mondeling afgesproken werden. Zonder vergoeding mocht hij met zijn kudde de bermen langs de openbare wegen en geoogste dreven en akkers afgrazen. Herder zijn was erg tijdrovend. In de zomer was de herder elke dag, behalve op zondag, van 's morgens tot 's avonds op pad. In de winter werden de schapen in een stal verzorgd en gevoederd.

Jozef Smekens (1904-1989), de laatste Sinaaise schaapherder, trok met zijn kudde rond in het gehucht Zwaanaarde. Hij stierf op 5 april 1989, maar werd vereeuwigd door beeldhouwer Frans Heirbaut (1948-) in dit bronzen beeld. Net als vroeger overziet hij de wijk in gezelschap van zijn trouwe herdershond.

**HEEMKRING DEN DISSEL
SINAAI (SINT-NIKLAAS)**
WWW.SINAAILEEFT.BE/HEEMKRING-DEN-DISSEL

Jozef Smekens met zijn hond, tweede helft twintigste eeuw

Schilderij [Dorpszicht].

Bert Peeters, ca. 1950. Olieverf op doek.

Collectie: familie De Boom-Dhanis.

Ben je in Belsele, let dan eens op de hoek van de Gentstraat en Groenstraat. Bert Peeters (1910-2002) schilderde ze rond het midden van de vorige eeuw. In het interbellum had hij kunst gestudeerd in Sint-Niklaas, Gent en Antwerpen. Daar was hij onder andere in de leer bij de grote Vlaamse schilder Isidoor Opsomer. Eenmaal gevestigd in Belsele, plukte Peeters motieven uit de landelijke omgeving.

Met rake lijnen en losse penseelstroken zette hij deze scene op doek. Op de voorgrond zie je een trekpaard met onbemande kar. De koetsier neemt misschien pauze in het blauwe huis, één van de vele cafés die Belsele rijk was. Allerlei verkopers gingen toen nog van deur tot deur: van de melkboer tot de petroleumman. De groenselboer Jozef Van den Berghe (1904-1998), in de volksmond bekend als 'Jef Banan', was de laatste leurder die in Belsele met 'peiërd en keir' rondtrok.

DE KLAPPERS
BELSELE (SINT-NIKLAAS)
WWW.DEKLAPPERS.BE

Vlag De moedige meezenvangers.

Onbekende vervaardiger, 1924. Linnen, hout en metaal.

Collectie: Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, in depot bij de stedelijke musea van Sint-Niklaas.

Wellicht zijn meesjes vandaag een graag geziene gast in je tuin, maar wist je dat ze ooit gretig werden gevangen? De mezevangst was populair tot het einde van de negentiende eeuw, vooral in het Waasland en het Antwerpse. In de jaren 1860 waren er in Sint-Niklaas maar liefst 14 verenigingen van mezevangers. Het vangen van insectenetende vogels werd in 1873 verboden, maar de verenigingen bleven nog lang bestaan.

De mezevangers trokken erop uit met een gekooide of opgezette uil, die ook op deze vlag van 1924 te zien is. Als mezen overdag een uil spotten in hun leefgebied, dan komen ze die in groep verjagen. Hierbij springen ze heen en weer. Zo bleven ze plakken aan de lijmstokken van de mezevangers en waren ze een gemakkelijk doelwit voor hun blaaspijpen. Men deed ook een beroep op vangtuigen, slagkooien, mezenhutten, enz. De mezen werden opgegeten, op hun beurt als lokvogel gebruikt of in een kooi gehouden.

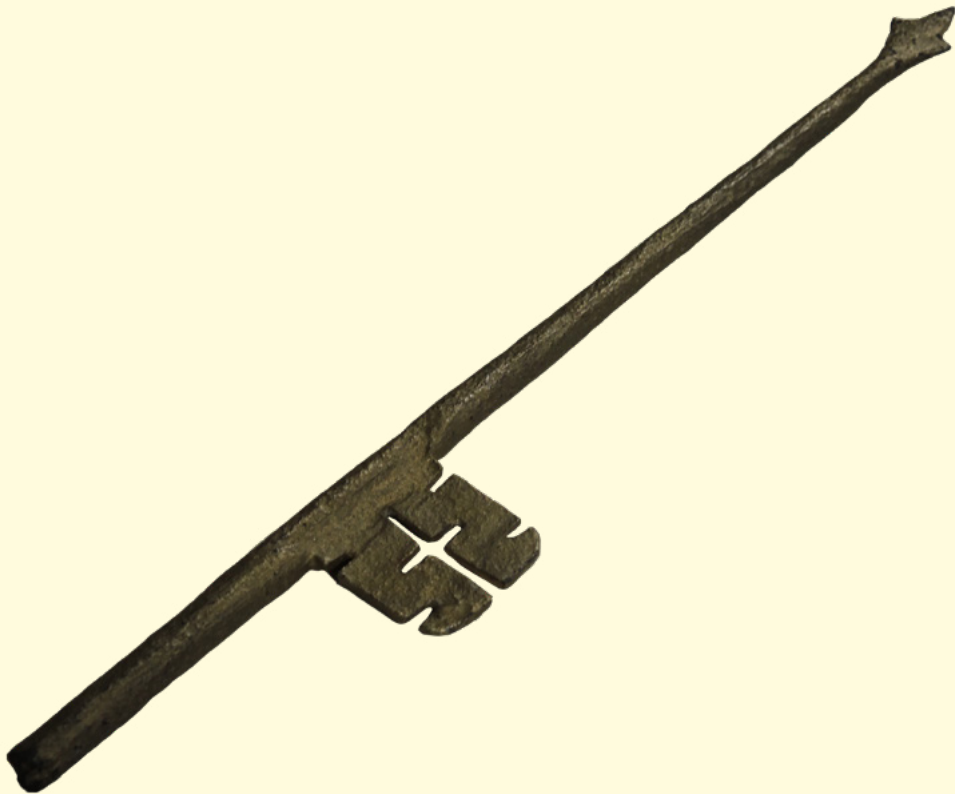
**KONINKLIJKE OUDHEIDKUNDIGE KRING
VAN HET LAND VAN WAAS
SINT-NIKLAAS
WWW.KOKW.BE**

Sint-Hubertussleutel.

Vervaardiger onbekend, 1694. IJzer.

Collectie: Sint-Martinuskerk, in depot bij Heemkundige Kring

Zwijndrecht Burcht.

Traditioneel viert men op 3 november de feestdag van Sint-Hubertus, een volksheilige uit de achtste eeuw en patroonheilige van de jacht en jagers. Al sinds jaar en dag worden dan gewijde 'hubertusbroodjes' gegeten, die je zouden beschermen tegen hondsdolheid.

Dieren die al besmet waren met hondsdolheid werden vroeger ritueel behandeld met deze Sint-Hubertussleutel. Deze bijna 40 centimeter lange sleutel werd gewijd in de kerk van Saint-Hubert in de Ardennen. Ze werd verhit en tegen de bijtwonde of tegen de kop van het dier gedrukt. Er zijn maar enkele dergelijke exemplaren in ons land bekend. Dit exemplaar werd in 1694 door zuster Lutgardis Arijs van de Abdij van Hertogendal geschonken aan de Sint-Martinuskerk in Burcht.

Hondsdolheid kon pas vanaf het einde van de negentiende eeuw op een wetenschappelijke manier behandeld worden, toen Louis Pasteur (1822-1895) een vaccin ontwikkelde.

HEEMKUNDIGE KRING ZWIJNDRECHT BURCHT
ZWIJNDRECHT
WWW.HEEMKUNDEZB.BE

Deelnampenning konijnteelt.

Onbekende vervaardiger voor de F.N.S.A. (Fédération Nationale des Sociétés d'Aviculture), 1929. Koper.
Collectie: C. Vermeulen-Hylebos.

Het konijnenras 'den Beverse Blauwe' verscheen voor het eerst in de media naar aanleiding van de deelname aan de eerste Landbouwprijskamp, ingericht in Beveren in 1903. Dergelijke prijskampen voor kweekdieren vonden op dat moment overal in België plaats. Er werden gewoonlijk deelname- en prijspenningen uitgereikt, zoals deze voor de konijnteelt op een prijskamp in Gent in 1929. Konijnen werden gerekend tot de categorie van de neerhofdieren. Ze werden gefokt voor hun vlees en hun pels.

De eerste Landbouwprijskamp in 1903 vormde meteen de start van het succesverhaal van het blauwe konijn, dat de gemeente internationaal op de kaart zou zetten. Jarenlang was deze vierpotige Beverenaar, samen met kantwerk, het Beverse exportproduct bij uitstek.

Vanaf de jaren 1930 begon het plaatselijke succes te tanen. Door de export van het Beverse konijn kwam het dier terecht bij buitenlandse kwekers. Tot op vandaag wordt het ras nog overal ter wereld gekweekt.

**HERTOGELIJKE HEEMKUNDIGE KRING
HET LAND VAN BEVEREN
BEVEREN
WWW.LANDVANBEVEREN.BE**

Bank broederschap H. Antonius Abt.
Onbekende vervaardiger, 1661-1667. Eikenhout.
Collectie: Parochie Sint-Antonius Abt.

ZIT
PLAETS
VOOR DE
CONFRERIE
VANDEN
HEYLICEN

Heb je al ooit van Sint-Antonius gehoord? Misschien ken je hem eerder als 'Toontje met het varken'. Sint-Antonius is de beschermheilige van alle beroepen die met varkens te maken hebben, zoals boeren en slagers. Hij wordt aanbeden voor bescherming tegen de pest en andere veeziekten.

Doorheen de eeuwen ontstonden er in Vlaanderen vieringen rond zijn feestdag op 17 januari. Tijdens deze vieringen worden varkens geslacht en (delen ervan) verkocht voor een goed doel. De oorsprong daarvan zou liggen bij de Antonieten, een gemeenschap van lekenbroeders-verplegers die zich rond Antonius verenigden in de elfde eeuw.

In de zeventiende eeuw ontstond er in de parochie van Moerbeke een broederschap rond de heilige Antonius. Deze zitplaats was voor hen voorbehouden in de kerk. De verering van Sint-Antonius leeft nog her en der in het Waasland: in Moerbeke, maar ook in Nieuwkerken-Waas, Puivelde (Belsele) en Waasmunster bijvoorbeeld.

**HEEMKUNDIGE KRING ERCUS
MOERBEKE
WWW.HKMW.BE**

Sint-Antoniusviering in de Sint-Jobskerk (Puivelde), begin twintigste eeuw

Steker.

Onbekende vervaardiger, eerste helft twintigste eeuw. Metaal en hout.

Collectie: Heemkundige Kring Wissekerke.

Sinds de zestiende eeuw is de raap een van de symbolen van het Waasland. De Wase landbouw stond bekend om haar rapenteelt en op het wapenschild van meerdere Wase gemeenten prijkt de raap nog steeds.

Rapen dienen onder andere als veevoeder voor runderen. Vroeger, als de koe te veel rapen at en dit niet gecompenseerd werd met vezelrijk voedsel zoals hooi, stapelden de gassen zich zozeer op in haar pens dat de 'steker' moest ingrijpen. De steker was zowel het object als de persoon die het gebruikte. Die dreef de steker, een pin met daarrond een buisje, tussen de ribben door in de maag van de koe. De pin werd eruit getrokken, zodat het gas via het overgebleven buisje uit de pens kon ontsnappen.

Tot op vandaag luisteren sommige families uit Bazel en Steendorp met de achternaam 'De Wilde' nog naar de bijnaam 'De Steker', verwijzend naar voormalige stekers in hun familie.

HEEMKUNDIGE KRING WISSEKERKE
BAZEL (KRUIBEKE)
WWW.WISSEKERKE.BE

BIBLIOGRAFIE

Baetens, Jacqueline.

"De Lokerse duivenmelkers."

In *De Souvereinen* (te verschijnen in 2023 in minstens drie delen).

Buys, Freddy.

"De Beverse blauwe. Een vergeten ambassadeur."

In *Het Land van Beveren* (te verschijnen in juni 2023).

De Meester, Etienne.

"Schaapherders."

In *Verdwenen ambachten (Jaarboek 2021)*, 103-111, red. Annemie Bogaert. Sinaai: Heemkring Den Dissel, 2021.

Demey, George E. et al.

Bert Peeters retrospectieve.

Sint-Niklaas: Koninklijke Wase Kunstkring, 1990.

Dieleman, Patrik en Erik Van Stappen.

"Na feest van Sint-Antoon in het water gesukkeld."

In *ERCUS* 31, nr. 1 (2023), 20-28.

Dilis, Emile en Raymond De Groot.

"Bijdragen tot de kerkelijke geschiedenis van Burght."

In *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, deel 29 (1911), 31-314.

Gorrebeeck, Dirk.

"En de Boer..."

In *Wissekerke* nr. 4 (2020), 23-27.

Raeymaekers, Gerda en Verelst, Dirk.

Geschiedenis van Zwijndrecht en Burcht.

Zwijndrecht: Gemeentebestuur, 1990-1993. 3 dln.

Verstraeten, André.

"Wase en Vlaamse mezenvangers in het veld

en de folklore, Europees perspectief."

In *Annalen Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, deel 118 (2015), 143-196.

ILLUSTRATIEVERANTWOORDING

Foto asbakhouder van hoefijzers:

© *Luc Peleman*

Foto Bank broederschap H. Antonius Abt:

© *Erik Van Stappen*

Foto brandijzer voor paarden:

© *Kristien Fouquaert*

Foto deelnamepenning konijnenteelt:

© *Freddy Buys*

Foto dierenmaskers:

© *Edy Hofman*

Foto duivenconstateur:

© *Jacqueline Baetens*

Foto duivenmelker:

Heemkundige Kring De Kluize,

via de Erfgoedbank Waasland

Foto Jozef Smekens met zijn hond:

archief Jos Daems

Foto paardenmonstering op de markt van Lokeren:

fotocollectie Stadsarchief Lokeren,

via de Erfgoedbank Waasland

Foto palingschaar:

© *Rudy Montigny*

Foto palingvisser:

particuliere collectie André Verstraeten,

via de Erfgoedbank Waasland

Foto plaatje stierhouderij:

© *Urbain Van Kemseke*

Foto schilderij Bert Peeters:

© *familie De Boom-Dhanis*

Foto Sint-Antoniusviering:

collectie Bibliotheca Wasiana,

via de Erfgoedbank Waasland

Foto Sint-Hubertussleutel:

© *Chris Vander Straeten*

Foto standbeeld De schaapherder:

© *Gitte Derluyn*

Foto steker:

© *Thijs Dekeukeleire*

Foto vlag De moedige meezenvangers:

© *Anouk Van Beurden*

Still praalwagen op de Reynaert Ommeganck:

© *NOS en VRT-archief*

Meer beelden bekijken uit de oude doos?

Dat kan op **WWW.WAASERFGOED.BE**.

Coördinatie en eindredactie

Thijs Dekeukeleire en Gitte Derluyn
(Erfgoedcel Waasland)

Vormgeving

Zwerf

Druk

Gazelle

Verantwoordelijke uitgever

Bart Casier, Lamstraat 113, 9100 Sint-Niklaas

D/2023/11.208/01

© Erfgoedcel Waasland
Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk overgenomen worden of vermenigvuldigd worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**Een boek vol
beestige objecten**

ERFGOEDCEL WAASLAND

Vlaanderen
verbeelding.werkt

in interwaas